

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות השי"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דבליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

עומק הדין בענין הדיבור

(ה' ב') רבי אילא הוה סליק בדרגא דבי רבה בר שילא, שמעיה לינוקא דהוה קא קרי, "כי הנה יוצר הרים וברא רוח ומגיד לאדם מה שחוו".¹

אמר: עבד שרבו מגיד לו מה שיחו, תקנה יש לו?

מאי "מה שחוו"?

אמר רב: אפילו שיחה יתירה שבין איש לאשתו מגידים לו לאדם בשעת מיתה.

איני?! והא רב כהנא הוה גני תותי פורייה דרב, ושמעיה דסח וצחק ועשה צרכיו. אמר: דמי פומיה דרב כמאן דלא טעים ליה תבשילא. אמר ליה: כהנא, פוק, לאו אורח ארעא!

לא קשיא, כאן דצריך לרצויה, הא דלא צריך לרצויה.

שיטות הראשונים

סיפור בשעת תשמיש: במסכת נדרים (כ' ב') מסיק, דבמילי דתשמיש שרי לספר, משא"כ במילי אחרנייתא. הר"ן ביאר דבמילי דתשמיש שרי לספר, כדי לרצותה. והרא"ש כתב, דשרי כדי להרבות תאוותו. והראב"ד פירש, כגון שהוא צריך לרצותה, שאינו רשאי לבעול עד שיפייסנה, כגון זה הוא רשאי לדבר עמה ולרצותה בכל עניני רצוי. אבל אם אינו צריך לרצותה אינו רשאי לדבר בדברים אחרים חוץ מדברים של אותו תשמיש. וכן פסק השו"ע, ופסק גם כרא"ש.²

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות צניעות, סימן רמ)

ט. לא יספר עמה בדברים שאינם מעניני התשמיש, לא בשעת תשמיש ולא קדם לכן, שלא יתן דעתו באשה אחרת; ואם ספר עמה ושמש, אמרו עליו: ומגיד לאדם מה שחוו, אפלו שיחה קלה שבין אדם לאשתו מגידין לו בשעת הדין.

י. אם היה לו פעם עמה, אסור לשמש עד שיפייסנה; ויכול לספר עמה קדם תשמיש, כדי לרצותה.

(אה"ע, הלכות אישות, סימן כה)

ב. ולא יקל ראשו עם אשתו ולא ינבל פיו בדברי הבאי, אפלו בינו לבינה. הרי הפתוב אומר: "מגיד לאדם מה שחוו" אמרו חכמים ז"ל: אפלו שיחה קלה שבין אדם לאשתו עתיד לתן עליה את הדין. ואל יספר עמה בשעת תשמיש ולא קדם לכן, כדי שלא יתן דעתו באשה אחרת, ואם ספר עמה ושמש מיד, עליו נאמר: "מגיד לאדם מה שחוו". אבל בעניני תשמיש יכול לספר עמה, כדי להרבות תאוותו; או אם היה לו פעם עמה וצריך לרצותה שתתפייס, יכול לספר עמה כדי לרצותה...

¹ עמוס ד, ג.

² או"ח רמ"ט-י. אה"ע כה"ב. מקורות: ר"ן (ד"ה הא במילי). רא"ש (פירושו בנדרים). ראב"ד (פירוש ב, בעלי הנפש, שער הקדושה).